

IEVADRAKSTS

2006. gada 4. maija sanāksmē, pamatojoties uz regulāro tautsaimniecības un monetāro analīzi, Padome nolēma nemainīt galvenās ECB procentu likmes. Informācija, kas kļuvusi pieejama kopš iepriekšējās sanāksmes 2. aprīlī, kopumā apstiprina, ka Padomes agrākais novērtējums par cenu attīstības tendenci un ekonomiskās aktivitātes perspektīvām euro zonā bijis pareizs un ka monetāro rādītāju un kredītu atlikuma kāpums joprojām ir ļoti dinamisks. Tāpēc Padome ievēros lielu piesardzību, lai vidējā termiņā neļautu īstenoties cenu stabilitātes riskiem. Šāda piesardzība īpaši nepieciešama, ņemot vērā augsto likviditāti un joprojām ļoti zemās nominālās un reālās procentu likmes visās termiņu grupās, kas liecina par kopumā labvēlīgu monetārās politikas nostāju. Inflācijas gaidas stingri jāstabilizē, lai monetārā politika varētu sniegt ilgstošu ieguldījumu izaugsmes un nodarbinātības veicināšanā euro zonā.

Vispirms – par tautsaimniecības analīzi. Informācija, kas kļuvusi pieejama kopš gada sākuma, liecina, ka tautsaimniecības izaugsme pēc 2005. gada pēdējā ceturksnī novērotā palēninājuma 2006. gada 1. ceturksnī atkal kļuvusi straujāka. Turklāt jaunākie rādītāji un apsekojumu dati norāda, ka izaugsme turpinās arī 2. ceturksnī, apstiprinot ECB speciālistu 2006. gada marta iespēju aplēsēs iezīmēto ekonomiskās aktivitātes pakāpeniskas paplašināšanās scenāriju. Īpaši strauji kāpusi uzņēmumu konfidence, kas galvenokārt norāda uz labām ieguldījumu izredzēm, un šķiet, ka patēriņa un nodarbinātības kāpuma atjaunošanās turpinās, kaut arī joprojām pakāpeniski.

Arī nākamajos ceturkšņos joprojām saglabāsies tālākas izaugsmes nosacījumi. Gaidāms, ka pasaules ekonomiskā aktivitāte joprojām būs spēcīga un tas arī turpmāk veicinās euro zonas eksportu. Ilgstoši ļoti labvēlīgajiem finansēšanas nosacījumiem, bilances pārstrukturēšanai un augošajai peļņai un uzņēmumu efektivitātei vajadzētu veicināt ieguldījumu pieaugumu. Arī patēriņa pieaugumam laika gaitā vajadzētu palielināties atbilstoši reāli izmantojamo ienākumu attīstībai, jo situācija darba tirgū turpina uzlaboties. Šādu labvēlīgu ekonomiskās izaugsmes perspektīvu pamatā apstiprina arī pieejamās starptautisko organizāciju un privātā sektora iestāžu prognozes.

Apsverot pieejamo informāciju, riski, kas apdraud šo scenāriju, īstermiņā kopumā šķiet līdzsvaroti, lai gan pēdējā laikā atkal bija vērojamas spēcīgas naftas cenu svārstības un atklājās to spēja radīt lejupvērstus riskus izaugsmei. Tas papildus liecina par vajadzību

tālāk uzlabot naftas tirgu caurredzamību un veicināt ieguldījumus šajā sektorā. Attiecībā uz tālāku nākotni joprojām saglabājas bažas par globālo nesabalansētību, kā arī riski saistībā ar protekcionismu.

Runājot par cenu attīstību, saskaņā ar *Eurostat* ātro aplēsi SPCI gada inflācija 2006. gada aprīlī bija 2.4% (martā – 2.2%, februārī – 2.3%). Gaidāms, ka īstermiņā gada inflācija joprojām būs virs 2%. Katra mēneša konkrētā inflācija lielā mērā būs atkarīga no naftas cenu attīstības un tā, cik spēcīga būs to ietekme uz citām cenām ražošanas ķēdē. Runājot par tālāku nākotni, gaidāms, ka 2007. gadā inflāciju būtiski ietekmēs administratīvi regulējamo cenu un netiešo nodokļu pārmaiņas. Tālāku augšupvērstu ietekmi var radīt arī iepriekšējo naftas cenu kāpumu netiešās sekas. Savukārt darba samaksas dinamika euro zonā pēdējo ceturkšņu laikā saglabājusies mērena, un gaidāms, ka darba samaksas kāpums joprojām būs ierobežots, daļēji atspoguļojot globālās konkurences spiedienu, īpaši apstrādes rūpniecībā. Nesenā darba samaksas kāpuma palēnināšanās palīdzējusi mazināt iekšzemes inflācijas spiedienu. Tikpat svarīgi, lai sociālie partneri arī nākotnē turpinātu pildīt savus pienākumus šajā jomā. Tas vienlīdz nepieciešams arī, lai veicinātu nodarbinātības kāpumu.

Saistībā ar cenu attīstības perspektīvu saglabājas augšupvērsti riski. Tie ietver turpmāku naftas cenu pieaugumu, spēcīgāku naftas cenu kāpuma ietekmi uz patēriņa cenām, nekā paredz pašlaik, administratīvi regulējamo cenu un netiešo nodokļu tālāku palielināšanos un – plašākā skatījumā – krasāku darba samaksas dinamiku, nekā pašlaik tiek gaidīts, iespējams, iepriekšējo naftas cenu kāpumu netiešās ietekmes dēļ.

Tagad – par monetāro analīzi. Euro zonā ir augsta likviditāte un monetāro rādītāju un kredītu atlikuma kāpums joprojām ir ļoti dinamisks. Privātajam sektoram izsniegto aizdevumu atlikuma gada pieauguma temps pēdējos mēnešos turpinājis palielināties un pašlaik jau rakstāms ar divciparu skaitli. Arī kreditēšanas kāpums vienmērīgāk aptvēris visus sektorus, straujāk palielinoties gan mājsaimniecību aizņēmumiem (sevišķi kredītiem mājokļa iegādei), gan nefinanšu sabiedrību aizņēmumiem. Monetāro rādītāju izaugsmi joprojām nosaka galvenokārt to likvidāko sastāvdaļu attīstība. Tātad jaunākās norises apstiprina, ka zemo procentu likmju stimulējošā ietekme joprojām ir dominējošais faktors, kas nosaka pašreizējo spēcīgo monetārās ekspansijas tendenci. Šādos apstākļos tālāks monetāro rādītāju un kredītu atlikuma kāpums joprojām norāda uz augšupvērstiem cenu stabilitātes riskiem vidējā un ilgākā termiņā. Tāpēc rūpīgi jāseko monetārajām norisēm,

īpaši ņemot vērā ekonomiskās aktivitātes nostiprināšanos un sevišķi spēcīgo aktīvu cenu dinamiku, galvenokārt mājokļu tirgos.

Apkopojot minēto, paredzams, ka 2006. un 2007. gadā saglabāsies augsta gada inflācija, un tautsaimniecības analīze apstiprina, ka cenu stabilitātes riski joprojām ir augšupvērsti. Šķiet, ka daži no šiem riskiem palielinājušies, ņemot vērā atkal vērojamo naftas cenu kāpumu. Ņemot vērā naudas un kredītu atlikuma spēcīgo pieaugumu jau tā augstās likviditātes apstākļos, tautsaimniecības analīzes un monetārās analīzes rezultātu salīdzinājums apstiprina novērtējumu, ka vidējā un ilgākā termiņā dominē augšupvērsti cenu stabilitātes riski. Tāpēc joprojām būtiski nodrošināt, lai vidēja termiņa un ilgtermiņa inflācijas gaidas euro zonā arī turpmāk tiktu stingri noturētas cenu stabilitātei atbilstošā līmenī – tas ir priekšnoteikums, lai monetārā politika varētu sniegt ilgstošu ieguldījumu stabilā tautsaimniecības izaugsmē un darba vietu radīšanā. Tātad joprojām svarīgi ievērot īpašu piesardzību, lai nepieļautu cenu stabilitātes risku īstenošanos.

Attiecībā uz fiskālo politiku vērojamas pazīmes, ka kopš pagājušā gadā veiktās pārskatīšanas uzlabojusies Stabilitātes un izaugsmes pakta īstenošana un noteikumu ievērošana. Tomēr vairākos gadījumos fiskālie mērķi liecina par ļoti lēnu konsolidācijas tempu, un to sasniegšana joprojām saistīta ar būtiskiem riskiem. Tāpēc Padome atbalsta jebkuru tālāku fiskālās konsolidācijas centienu pastiprināšanu, kas turklāt pilnībā izmanto labvēlīgāko ekonomisko vidi. Atbilstoši drosmīgi fiskālie mērķi visaptverošas strukturālo reformu programmas ietvaros straujāk samazinātu budžeta deficīta un parāda rādītājus. Tas ir izšķiroši valsts finanšu stabilitātes nodrošināšanai. Turklāt šādas stratēģijas varētu uzticību euro zonas tautsaimniecības attīstības perspektīvai.

Attiecībā uz strukturālajām reformām Padome atkārtoti uzsver, ka ir svarīgi īstenot plašas reformas, lai nodrošinātu atvērtu, konkurētspējīgu un labi funkcionējošu darba un preču tirgu, t.sk. veicinot darba samaksas un cenu elastību un veidojot pievilcīgu vidi ieguldījumiem un jauninājumiem. Šādu reformu nepieciešamību atkārtoti apliecina nesēnā naftas cenu attīstība, jo tās uzlabotu euro zonas tautsaimniecības elastību pret ārējiem satricinājumiem. Pastāv vienprātīgs un stingrs uzskats, ka atvērtība un elastīgums palīdz veicināt izaugsmi un nodarbinātību, un pašlaik ir būtiski īstenot pieņemtos reformu plānus, kā arī nepieciešamības gadījumā tos pastiprināt. Turpinot īstenot drosmīgas strukturālās reformas, euro zonas valstis atbalstīs arī notiekošo tautsaimniecības atveseļošanas.

Šajā "Mēneša Biļetena" izdevumā iekļauti trīs raksti. Pirmajā rakstā sniegta jaunākā informācija par ECB veikto pārraudzību un progresu novērtējumu Eiropas finanšu integrācijas jomā. Otrajā rakstā aplūkots vienotā nodrošinājuma saraksta izveides process visā euro zonā, kas aizstās pašreizējo divu līmeņu nodrošinājuma sistēmu. Trešajā rakstā sniegts pārskats par kapitāla vērtspapīru emisijas norisēm euro zonā pēdējos 12 gados, īpašu uzmanību pievēršot sākotnējam publiskajam piedāvājumam.